

Factsheet 2026-5

Verblijfsintenties van Oekraïense vluchtelingen in Nederland

Resultaten uit longitudinaal surveyonderzoek

Auteurs: Mieke Maliepaard en Mees Geenen

Samenvatting

- Vrijwel alle Oekraïners willen de komende twee jaar in Nederland blijven. Ook als Oekraïne weer veilig is wil 43% niet terugkeren; daarnaast is er een grote groep die twijfelt om terug te keren. 21% wil wel terugkeren als Oekraïne weer veilig is.
- Net als in andere Europese landen neemt het aandeel Oekraïense vluchtelingen dat niet wil terugkeren mettertijd toe.
- Vooral jonge mensen zien hun toekomst in Nederland, terwijl ouderen en mensen waarvan de partner nog in Oekraïne is vaker overwegen om wel terug te keren als Oekraïne weer veilig is.
- De bevindingen schetsen een beeld van toenemende gerichtheid op Nederland onder Oekraïense vluchtelingen, die wringt met de tijdelijkheid van hun verblijf onder de RTB.

Inleiding

Na de grootschalige invasie van Oekraïne door Rusland werd een groot aantal Oekraïense vluchtelingen in Nederland opgevangen. Momenteel zijn er 134.000 Oekraïense vluchtelingen geregistreerd in Nederland (Rijksoverheid, 2026); hoewel er nog steeds Oekraïners naar Nederland komen, vond de grootste instroom plaats in de eerste zes maanden na februari 2024 (CBS, 2025). De opvang en het verblijf van Oekraïners werd beschouwd als tijdelijk, getuige de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) waaronder de opvang van deze groep in Europa werd geregeld.

Nu, vier jaar later, is een groot deel van de Oekraïners nog steeds in Nederland en is het eind van de oorlog nog niet in zicht. In verschillende Europese landen, zo ook in Nederland, wordt gewerkt aan een langeretermijnperspectief op het verblijf van Oekraïense vluchtelingen. Hoe kijken Oekraïense vluchtelingen zelf aan tegen dit vraagstuk?

In deze factsheet beschrijven we perspectieven van Oekraïense vluchtelingen op hun toekomst: in hoeverre zien zij die in Nederland, of juist in Oekraïne? En welke factoren spelen daarbij een rol? De nadruk ligt in deze factsheet op het beschrijven van de wensen en verwachtingen van Oekraïense vluchtelingen die op dit moment in Nederland wonen. Aan het eind van de factsheet kijken we ook naar hoe deze verwachtingen in de loop der tijd zijn veranderd. Informatie uit deze factsheet kan bijdragen aan het langetermijnbeleid ten aanzien van terugkeer en verblijf van Oekraïense vluchtelingen.

Data

Deze factsheet is gebaseerd op gegevens verzameld in twee grootschalige surveys onder Oekraïense vluchtelingen van 15 jaar en ouder die tussen 24 februari 2022 en 1 juli 2023 naar Nederland kwamen (LOCOV survey), op basis van een representatieve steekproef getrokken door het CBS. Mensen die voor 1 juli 2023 alweer uit Nederland vertrokken waren zijn hierin niet meegenomen. De eerste wave dataverzameling vond plaats eind 2023; hierin werden 3.460 Oekraïners ondervraagd over hun leven in Nederland. Eind 2025 werden deze mensen (voor zover zij nog in Nederland woonden) weer benaderd om mee te doen. In

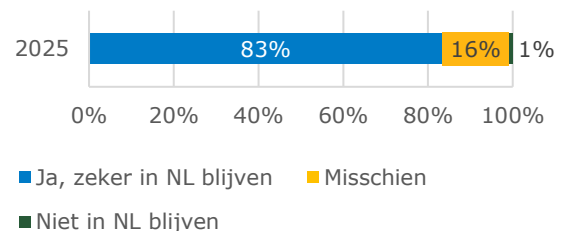
deze tweede wave deden 2.382 mensen opnieuw mee. De data is gewogen om een afspiegeling te vormen van de Oekraïense vluchtelingen uit dat cohort die nu nog in Nederland zijn. Waar in deze factsheet gesproken wordt over verschillen tussen groepen of over tijd, betreft het statistisch significante verschillen. Voor meer informatie over weging, toetsing, en vraagformuleringen, zie de online bijlage B1 en B2. Cijfers die ten grondslag liggen aan de tekst en figuren van deze factsheet zijn te vinden in online bijlage B3.

Waar zien Oekraïense vluchtelingen hun toekomst?

Korte termijn

Allereerst is gekeken naar de wensen die mensen hebben ten aanzien van de komende twee jaar. Dat is langer dan hun verblijfsrecht doorloopt onder de RTB. Ruim vier op de vijf Oekraïners verwacht de komende twee jaar in Nederland te blijven. Een op de vijf weet het nog niet zeker, en vrijwel niemand verwacht Nederland de komende twee jaar te verlaten (zie figuur 1).

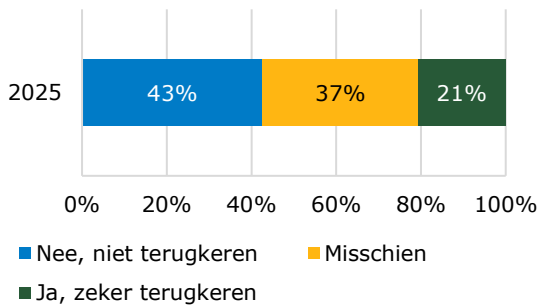
Figuur 1 Verbljfsintenties voor de komende twee jaar

Langere termijn

Op de korte termijn is de blik van het merendeel van de Oekraïners dus op Nederland gericht; hoe is dat op de langere termijn? We hebben dit op verschillende manieren onderzocht. Allereerst door te vragen of mensen verwachten terug te keren naar Oekraïne als het daar weer veilig is. Uit de antwoorden komt naar voren dat van alle Oekraïense vluchtelingen, ruim vier op de tien niet terug willen keren naar Oekraïne als het daar weer veilig is (zie figuur 2). Nog eens vier op de tien twijfelen of ze in dat geval willen terugkeren. Slechts twee op de tien willen zeker terugkeren naar Oekraïne als het weer veilig is.

Figuur 2 Verblifsbintenies als Oekraïne weer veilig is

Het is natuurlijk mogelijk dat mensen die niet meer naar Oekraïne willen terugkeren, ook niet in Nederland willen blijven. De resultaten laten echter zien dat dit niet het geval is. Mocht terugkeer naar Oekraïne niet mogelijk zijn, dan wil 85% van de Oekraïners zeker in Nederland blijven. Migreren naar een ander land wil slechts 2%. De overige groep weet het nog niet.

Een volgende aanwijzing dat de blik van veel Oekraïners op Nederland gericht is, is het feit dat drie kwart van de Oekraïners een Nederlands paspoort zou willen aanvragen, indien dat mogelijk zou zijn. Er leeft wel veel onzekerheid over de mogelijkheid hier in Nederland te mogen blijven. Meer dan de helft van de Oekraïners maakt zich hier vaak zorgen over.

Wie wil er terug en wie niet?

Het Nederlandse beleid zet in op het faciliteren van vrijwillige terugkeer. Het is daarom relevant om te onderzoeken welke groepen Oekraïense vluchtelingen meer open staan om terug te keren, en welke groepen (gegeven de mogelijkheid) niet zouden willen terugkeren. Van de veelheid aan factoren die hier mogelijk een rol spelen hebben we er een aantal onderzocht. Later dit jaar volgt een

verdiepende rapportage waarin hier dieper op wordt ingegaan.

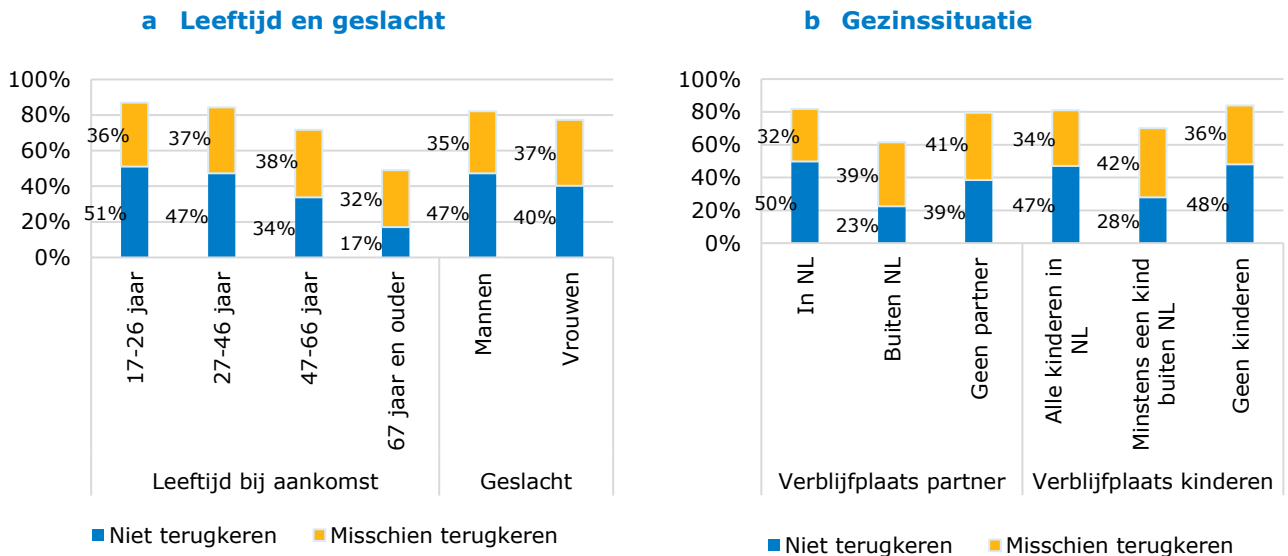
Wie wil er de komende twee jaar in Nederland blijven?

Zoals gezegd wil de overgrote meerderheid van de Oekraïners de komende twee jaar zeker in Nederland blijven. Dit geldt voor mannen en vrouwen, hoger en lager opgeleiden, en de meeste leeftijdsgroepen; alleen de oudste groep ziet op de korte termijn aanmerkelijk minder vaak de toekomst in Nederland (dit geldt voor 67%). De kleine groep mensen met een partner buiten Nederland wil wel beduidend minder vaak in Nederland blijven (69%, vergeleken met 88% van mensen met een partner in Nederland). Mensen die werken zijn vaker dan mensen die niet werken gericht op verblijf in Nederland op de korte termijn (87% vs. 76%). Een volledig overzicht van de verschillen is te zien in bijlage B3.2.

Wie wil er niet terugkeren, ook als Oekraïne weer veilig is?

Een aanzienlijk deel van de Oekraïense vluchtelingen wil ook als Oekraïne weer veilig is, niet terugkeren. Tussen subgroepen in de populatie zijn hierbij aanzienlijke verschillen (zie figuur 3). Voor een deel zijn die hetzelfde als voor de korte termijn verblifsbintenies: mensen met een partner of kinderen buiten Nederland zijn vaker van plan terug te keren naar Oekraïne als het daar weer veilig is. Mensen die werk hebben in Nederland hebben vaker dan niet-werkenden de wens om niet terug te keren als Oekraïne weer veilig is (47% vs. 35%). Anders dan bij de intenties op de korte termijn zien we hier ook forse verschillen naar leeftijd. Hoe jonger mensen waren bij aankomst in Nederland, hoe groter de kans dat zij, ook als Oekraïne weer veilig is, niet terug willen keren. Tussen mensen uit door Rusland bezet gebied of gebieden in de frontlinie en mensen afkomstig uit andere delen van Oekraïne zien we geen verschil. Een volledig overzicht van de verschillen is te zien in bijlage B3.2.

Figuur 3 Verblifintenties als Oekraïne weer veilig is, naar leeftijd, geslacht (a) en gezinssituatie (b)

Afwegingen bij blijven of terugkeren

De veiligheidssituatie in Oekraïne

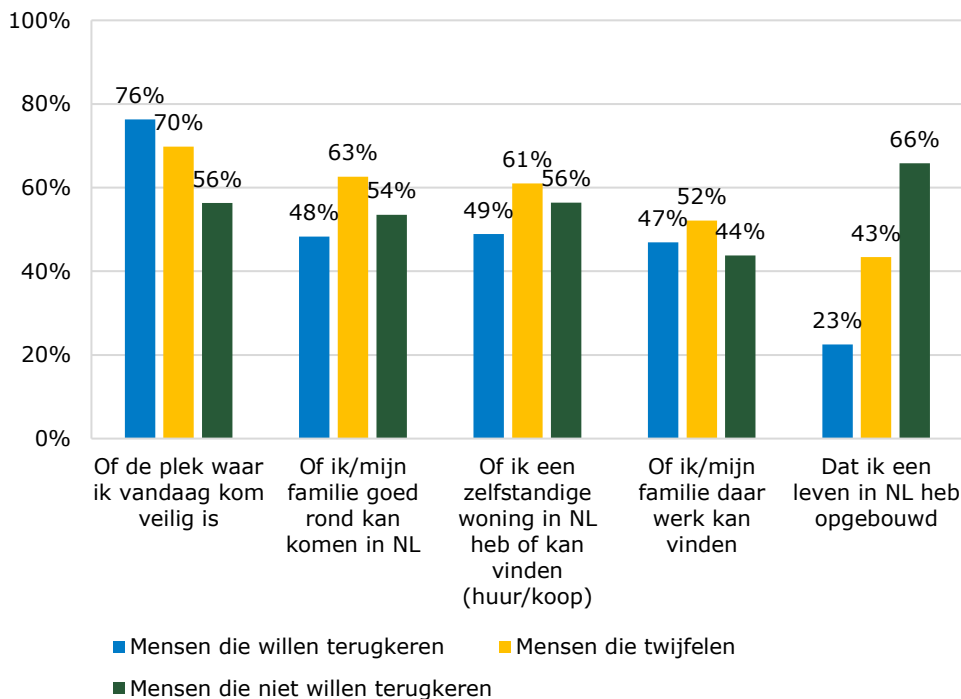
Het ligt voor de hand dat de terugkeerintenties sterk beïnvloed worden door het verloop van de oorlog in Oekraïne. Zo komt uit grootschalig Duits onderzoek naar voren dat voor 90% van de Oekraïners het aflopen van de oorlog een voorwaarde zou zijn om terug te keren (Siegert & Kosyakova, 2025). Ook voor Oekraïners in Nederland is dit een belangrijk thema. Twee derde van hen geeft aan dat de veiligheid in hun herkomstregio een grote rol speelt in de afweging wel of niet terug te keren. Dit is dus duidelijk een belangrijke maar tegelijk zeer onzekere factor. Desgevraagd geeft een derde van de Oekraïense

vluchtelingen aan te verwachten dat de oorlog nog langer dan twee jaar zal duren; een kleinere groep verwacht dat de oorlog nog één à twee jaar (12%) of korter dan een jaar (7%) zal duren. Een groot deel (45%) geeft aan dit niet te weten.

Overige afwegingen

Welke factoren een rol spelen bij de afweging om in Nederland te willen blijven of terug te willen keren naar Oekraïne, blijkt sterk samen te hangen met of mensen hun toekomst al dan niet nog in Oekraïne zien. In figuur 4 worden de vijf meest genoemde factoren in beeld gebracht, uitgesplitst naar terugkeerintentie; een volledig overzicht is te zien in bijlage B3.3.

Figuur 4 Factoren die een rol spelen bij de afweging wel of niet terug te keren, top 5, naar verblijfsintentie als Oekraïne weer veilig is

Zoals we hierboven zagen, zouden twee op de tien Oekraïners zeker teruggaan naar Oekraïne als het daar weer veilig is. Voor deze groep is de veiligheidssituatie in Oekraïne met afstand de meest genoemde reden in de afweging om wel of niet terug te keren. Daarnaast wordt door deze groep het missen van Oekraïne (67%), en waar familie en vrienden wonen (62%), veel genoemd. De helft van de mensen geeft ook aan dat zij hun thuisland willen steunen. Factoren die te maken hebben met het leven in Nederland spelen een betrekkelijk kleinere rol.

Voor Oekraïners die in Nederland willen blijven ook wanneer Oekraïne weer veilig is, spelen andere afwegingen. Veel vaker dan andere groepen noemen zij het feit dat ze al een leven hebben opgebouwd in Nederland (66%). Door deze groep wordt het missen van Oekraïne of waar vrienden/familie wonen nauwelijks genoemd als factor van belang.

Voor de (grote) groep mensen die nog twijfelt of zij naar Oekraïne terug zouden keren als het daar weer veilig is spelen heel veel verschillende factoren een rol. Dit zijn zowel factoren die te maken hebben met de situatie in Oekraïne (veiligheid, economische situatie)

als in Nederland (woonsituatie, economische situatie). Deze factoren zijn in hoge mate onzeker, afhankelijk van de ontwikkelingen zal deze groep dus ofwel neigen naar blijven ofwel neigen naar terugkeren.

Voor mensen met kinderen is tot slot de toekomst van de kinderen veelal een belangrijke factor. Voor drie kwart van deze groep geldt dat 'wat beter is voor de kinderen' een zeer grote rol speelt in hun toekomstplannen. Het is door ouders met afstand de meest genoemde factor. We zagen in figuur 3 al dat mensen met kinderen in Oekraïne vaker hun toekomst daar zien, en mensen met kinderen in Nederland vaker hier.

Hoe zijn verblijfsintenties veranderd sinds 2023?

In 2023 is ook onderzocht hoe Oekraïners tegen hun toekomst aankeken (Van Enk et al., 2024; Otten et al., 2024). Ook toen was een aanzienlijk deel van plan om de komende twee jaar in Nederland te blijven (72%), maar er was daarnaast een flinke groep die twijfelde (26%). Op basis van CBS-gegevens kunnen we vaststellen dat tussen juli 2023 en juli 2024 13,5% van het onderzochte cohort Nederland

heeft verlaten. De toekomstverwachtingen van mensen die Nederland hebben verlaten tussen 2023 en 2025 verschillen (logischerwijs) sterk van die van de mensen die zijn gebleven. Mensen die uit Nederland zijn vertrokken gaven in 2023 veel vaker aan dat zij de komende twee jaar (misschien/zeker) niet in Nederland wilden blijven (dit gold voor 53%).

Vanwege de longitudinale aard van de survey is het mogelijk om te onderzoeken hoe de verblijfsintenties van Oekraïense vluchtelingen die nu nog in Nederland zijn over tijd zijn veranderd. We kijken in deze sectie alleen naar de groep die zowel in 2023 als 2025 in Nederland was: mensen die zijn teruggekeerd zitten niet in de hier gepresenteerde data. De hier gepresenteerde bevindingen worden dus niet gekleurd doordat mensen die minder gericht zijn op Nederland vaker vertrokken. Ten opzichte van 2023 is het aandeel van hen dat op de korte termijn in Nederland wil blijven toegenomen van 74% naar 83%. De groep mensen die daarover twijfelt is kleiner geworden (van 24 naar 16%).

Ook de intentie om terug te keren naar Oekraïne wanneer het daar weer veilig is, hebben wij bekeken voor de groep die zowel in 2023 als in 2025 in Nederland was. Wij presenteren alleen de intenties voor respondenten die op korte termijn in Nederland wilden blijven, omdat alleen zij deze vraag in 2023 voorgelegd hebben gekregen.¹ Van die groep gaf 31% in 2023 aan niet terug te willen als het veilig zou zijn in Oekraïne. Van de groep die in 2025 op de korte termijn in Nederland wil blijven, geeft 50% aan niet terug te willen naar Oekraïne als het weer veilig is. Dit geeft wederom een duidelijk beeld van een toegenomen gerichtheid op Nederland bij de Oekraïense vluchtelingen tussen 2023 en 2025. Deze toenemende gerichtheid op Nederland komt ook naar voren in het groeiende aandeel Oekraïners dat een Nederlands paspoort zou willen aanvragen als dat mogelijk zou zijn. In 2023 was dit nog 68% en in 2025 was dat toegenomen naar 75%.²

Conclusie en reflectie op bevindingen

Van de Oekraïense vluchtelingen die in de eerste anderhalf jaar na de grootschalige invasie naar Nederland kwamen, is een groot

deel nog in Nederland. In deze factsheet is gekeken naar de toekomstwensen en verwachtingen van deze groep. Mensen die kort na aankomst weer uit Nederland vertrokken zijn in het onderzoek niet meegenomen.

Oekraïners die nu drie à vier jaar in Nederland zijn, zijn voor het overgrote deel niet bezig met terugkeer op de korte termijn. Velen schatten in dat de oorlog nog lang zal duren en (on)veiligheid in de herkomstregio is van groot belang in de afweging om terug te gaan. Op basis van onze bevindingen is het daarom te verwachten dat op korte termijn slechts een beperkte groep permanent terug zal willen keren. Deze verwachting sluit aan bij de feitelijke terugkeercijfers van Oekraïense vluchtelingen in Nederland: waar kort na aankomst nog relatief veel terugkeer te zien is, neemt het aandeel dat terugkeert ongeveer een jaar na vestiging in Nederland fors af (CBS, 2025).

Nu het verblijf langer duurt is de toekomstblik ook op de lange termijn bij een groot deel van de Oekraïners steeds meer op Nederland gericht. Het meest duidelijk uit zich dit in de grote en groeiende groep Oekraïners die niet terug wil keren naar Oekraïne, ook als het daar weer veilig zou zijn. En uit het feit dat een grote meerderheid een Nederlands paspoort zou willen aanvragen, mocht dat mogelijk zijn.

Deze bevindingen zijn niet uniek voor Nederland. Ook in Duitsland, waar 1,1 miljoen Oekraïense vluchtelingen worden opgevangen, is een trend richting afnemende terugkeerintenties duidelijk zichtbaar. Van de Oekraïners wil 60% zich permanent in Duitsland vestigen, en dat aandeel is sinds 2022 elk jaar toegenomen; het aandeel Oekraïners dat zodra de oorlog eindigt wil terugkeren is daarentegen elk jaar afgenomen en is nu 17% (Sauer, 2025). En hoewel voor andere Europese landen minder vergelijkbare (representatieve, longitudinale) data beschikbaar zijn, zien we in een groot aantal studies dat het aandeel dat wil terugkeren de afgelopen jaren slinkt (UNHCR, 2024; Hernes et al., 2025; Sohst et al., 2025; EUAA, 2024).

Vanuit Oekraïne is er behoefte aan terugkeer van ontheemden, en dit is ook een van de

¹ Voor meer informatie hierover, zie online bijlage B1 en B3.4.

² Ook deze bevindingen zijn gebaseerd op de Oekraïense vluchtelingen die zowel in 2023 als in 2025 in Nederland waren.

speerpunten van het Nederlandse beleid. De cijfers uit deze factsheet geven een eerste indicatie dat met name kwetsbare groepen (ouderen, mensen die geen werk in Nederland hebben), en mensen met een partner of kinderen in Oekraïne, terugkeer vaker overwegen. Hierbij spelen zowel emotionele als economische factoren een rol. Jonge mensen en mensen die actief zijn op de arbeidsmarkt zijn juist sterker gericht op Nederland. Of zij ook daadwerkelijk in Nederland zullen kunnen blijven is afhankelijk van de keuzes die zullen worden gemaakt ten aanzien van hun verblijfsrecht. Het is voor Oekraïners belangrijk om meer duidelijkheid te krijgen over hun toekomstperspectief; velen maken zich hier zorgen over (vgl. Pronk et al., 2025). Duidelijkheid over de toekomstmogelijkheden kan helpen bij het maken van keuzes ten aanzien van bijvoorbeeld investeringen in het leren van de Nederlandse taal (vgl. Eckhard, 2025).

Het LOCOV-programma

Deze factsheet is onderdeel van het Longitudinaal Onderzoek Cohort Oekraïense Vluchtelingen (LOCOV). Dit onderzoeksprogramma is een samenwerking tussen het WODC, de Erasmus Universiteit Rotterdam en het Centraal Bureau voor de Statistiek. Voor resultaten van het onderzoek, ga naar [Onderzoeksprogramma Oekraïense vluchtelingen in Nederland](#).

Literatuur

- CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) (2025). Dashboard asiel en integratie (versie 5). Geraadpleegd op 20 maart 2026, van: [Dashboard asiel en integratie](#).
- EUIA (European Union Agency for Asylum) (2024). *Survey with arriving migrants from Ukraine: Movements and returns. Thematic report: Movements and returns*. European union agency for asylum.
- Hernes, V., Aaskand, A., Deineko, O., Handa Myhre, M., Myrvold, T., & Uttersrud Hjelle, M. (2025). *Integration trajectories and future prospects: Experiences and perceptions of Ukrainian refugees and municipal refugee services in Norway (2024-2025)*. NIBR.
- Otten, K., Maliepaard, M., Dagevos, J.M., Van Leeuwen, L.P.S., & De Mooij-Schep, M. (Eds.) (2024). *Meer dan een dak. De rol van opvang in het werken en welzijn van Oekraïense vluchtelingen*. Den Haag: WODC.
- Pronk, A., Pucek, K., Verbaten, H., Deen, B., & Wiersma, J. (2025). *Geen weg terug? Oekraïense ontheemden tussen hoop en realiteit*. Clingendael.
- Rijksoverheid (2026). *Cijfers opvang Vluchtelingen Oekraïne in Nederland*. Geraadpleegd op 20 maart 2026, van: [Cijfers opvang vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland | Opvang vluchtelingen uit Oekraïne | Rijksoverheid.nl](#).
- Sauer, L. (2025) Return, onward and internal migration of Ukrainian refugees. In A. Ette., K. Olivo Rumpf, & K. Spiess (Eds.), *Ukrainian refugees in Germany: developments and changes in socio-demographic structures, families, participation and return* (pp. 71-78). Bundesinstitut für Bevölkerungsforschung.
- Siegert, M., & Kosyakova, Y. (2025). Between integration and return: Ukrainian refugees' wishes to stay in Germany. In Y. Kosyakova, N. Rothers, & S. Zinn (Eds.), *Living Conditions and Participation of Ukrainian Refugees in Germany: Findings from the IAB-BAMF-SOEP Survey of Refugees* (pp 51-55). IAB.
- Sohst, R., Tirado, T., Salgado, L., & Slootjes, J. (2025). *Exploring refugees' intentions to return to Ukraine: Data insights and policy responses*. IOM/MPI Europe.
- UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) (2024). *Lives on hold: Intentions and perspectives of refugees, refugee returnees and IDPs from Ukraine* (Regional intentions report #5). UNHCR.
- Van Tubergen, F., Wachter, G. G., Kosyakova, Y., & Kogan, I. (2024). Return intentions among Ukrainian refugees in Europe: A Cross-National Study. *International Migration*, 62(5), 181-198.
- Van Enk, B., Negash, S.M., Otten, K.D., Barsegyan, V.M., Noyon, S.M., Maliepaard, M., & Schans, D. (2024). *Oekraïense vluchtelingen in Nederland: Representatieve cijfers over hun welzijn en positieverwerving*. WODC.

Deze reeks omvat korte verslagen van onderzoek dat door of in opdracht van het WODC is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft. Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van [WODC Repository](#).

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC), Kennisinstituut voor de rechtsstaat, is een onafhankelijk kennisinstituut dat valt onder het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het WODC draagt bij aan behoud en verbetering van de rechtsstaat via het (laten) uitvoeren van kwalitatief hoog wetenschappelijk onderzoek. En door het aanbieden van gevraagde en ongevraagde kennis, verbeterpunten en (waar mogelijk) denkrichtingen.

Het LOCOV-programma

Deze factsheet is onderdeel van het Longitudinaal Onderzoek Cohort Oekraïense Vluchtelingen (LOCOV). Dit onderzoeksprogramma is een samenwerking tussen het WODC, de Erasmus Universiteit Rotterdam en het Centraal Bureau voor de Statistiek. Voor resultaten van het onderzoek, ga naar [Onderzoeksprogramma Oekraïense vluchtelingen in Nederland](#).

Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van [WODC Repository](#).

Meer informatie:

www.wodc.nl